

FRANJE

Jaargang 4, Afl. 7;

28 februari 2001

Mededelingen uit de Secties "Snellen" en
"Ter Haar" van de Nederlandse Entomologische
Vereniging

Redactie: Frans Groenen, Maurice Jansen en Jaap van Vuure. Redactieadres: Maurice Jansen, Appelgaard 9, 4033 JA Lienden. E-mail: m.g.m.jansen@pd.agro.nl. Kopij voor Franje 8 inleveren vóór 1 augustus 2001. Logo (Cosmopterix zieglerella) door Sjaak Koster. Abonnementen voor niet-leden f 20,- per jaar. ISSN: 1388-4409

INHOUD

Rob Schouten

Verslag van de najaarsbijeenkomst van de sectieverslag van de najaarsbijeenkomst van de sectie "Snellen" die werd gehouden op 28 oktober 2000 te Lexmond..... 1

Rob de Vos

Verslag van de najaarsbijeenkomst van de sectie "Ter Haar" op 21 oktober 2000 te Lexmond..... 6

Jaap Zwier

Aanvulling verslag excursie De Peel 1999..... 10

Rob de Vos en Joop Kuchlein

Corrigenda en addenda bij de "Geannoteerde naamlijst van de nederlandse vlinders" 10

Jaap Zwier

Excursie naar De Slangenburg 6-8 juli 2001..... 13

Rob de Vos

Voorjaarsbijeenkomst van de sectie "Ter Haar" op zaterdag 24 maart 2001 14

Rob Schouten

Voorjaarsbijeenkomst van de sectie "Snellen" op zaterdag 14 april 2001 14

VERSLAG VAN DE NAJAARSBIJEENKOMST VAN DE SECTIE "SNELLEN" DIE WERD GEHOUDEN OP 28 OKTOBER 2000 TE LEXMOND

Rob Schouten

Aanwezig: mevrouw De Prins en de heren Asselbergs, Biesenbaum, Beers, Van de Berg, Van Deventer, T. en W. Garrevoet, Gielis, Groenen, Groenink, Groothedde, Hellers, Ten Holt, Houkes, Huisman, Jansen (Lienden), Kaijadoo, Koster, Kuchlein, C. en G. van Lettow, Van Loh, Lucas, Möhlmann, De Prins, Schouten, Schreurs, Van Stiphout, De Vos, Van Vuure, Wittland, Van der Wolf, Wolschrijn, Zumkehr, Zwakhals, Zwier.

Afwezig met kennisgeving de heren: Cox en Van Nieukerken.

Huishoudelijk deel

De voorzitter heet iedereen welkom, speciaal de nieuwe leden Garrevoet sr. en jr. die aan Sesiidae werken en de heer van Loh die zowel in macro's als micro's geïnteresseerd is.

Mededeling van de penningmeester

Voor het voldoen van de contributie voor de werkgroep Snellen is er een nieuw bankrekeningnummer geopend. Het nieuwe nummer is: 13.06.35.790 t.n.v. F. Groenen o.v.v. Snellen, Rabobank Luykgestel. U kunt de contributie contant of met een eurocheque voldoen of door storten op het bankrekeningnummer.

Mededelingen

Cees Gielis: De productie van het volgende nummer van Franje staat wat onder tijdsdruk. Het verzoek is om de kopij voor 1 januari 2001 in te leveren bij Maurice Jansen.

Jaap Zwier: Het verslag over de excursie van de secties Snellen en Ter Haar naar Bakkeveen in Friesland is klaar. Een aantal determinaties wilde men graag bevestigd hebben. Van Vuure bevestigt dat de determinatie van *Catoptria osthelderi* (De Lattin) correct is. Wolschrijn geeft aan dat de determinatie van *Bactra suedana* (Bengtsson) toch niet zeker is en dat die nog verder moet worden uitgezocht. Ook de opgave van *Crambus uliginosellus* Zeller wordt nog gecontroleerd.

De volgende excursie is gepland in de Achterhoek. Deze zal worden georganiseerd door de heer Zwier. Helaas is een en ander enigszins te laat voor het nog reserveren van de accommodaties omdat die veelal zijn volgeboekt. Het weekend van 6-8 juli is nog wel beschikbaar. Bij een aantal van 30 personen zullen de campingkosten circa f 65,- bedragen. Dit is exclusief het eten. Een eerste peiling levert 3 belangstellenden op. Bij de sectie Ter Haar hadden 15 personen belangstelling. Bij minder dan 30 personen zal de prijs per persoon hoger worden.

Rob de Vos: Is het mogelijk om voortaan een microfoon neer te laten zetten. De sprekers zijn niet altijd goed te verstaan. Tevens doet hij het voorstel om de zaal groter maken door de schuifwand te openen.

Sjaak Koster: De Jaarlijst-redactie is uitgebreid met Sandrien Ulenberg en Erik van Nieukerken.

Correcties op het verslag van de bijeenkomst op 11 maart 2000

Bijdrage J. De Prins: pag. 3: "stored at 20° C" moet zijn: "stored at 23° C".

Bijdrage Huisman: pag. 3: "het spiegeldikkopje, *Apomyelois bistratella* (Hulst) (GP,25.vi, HM). Dit is een lokale vlinder die in ons land vaak in of in de buurt van hoogveen gevangen wordt, maar niet uitsluitend." Moet zijn: "het spiegeldikkopje, *Apomyelois bistratella* (Hulst) (GP,25.vi, HM) is een lokale vlinder die in ons land vaak in of in de buurt van hoogveen gevangen wordt, maar niet uitsluitend."

Bijdrage Sinnema-Bloemen: pag. 3: "*Aethes rutilana*". Door Henk en Anke Hunneman uitgekweekt uit spinsel van jeneverbessen te Appelscha. Nu een recentere vangst: twee exemplaren op 11 juli, gevangen door Jannie Sinnema-Bloemen op licht te Hemrik. De soort was voor het laatst gevangen in 1963 te Sexbierum."

Moet worden: "*Aethes rutilana*. Door Henk en Auke Hunneman uitgekweekt uit spinsel van jeneverbessen te Appelscha.

Aethes rubigana. Nu een recentere vangst: twee exemplaren op 11 juli, gevangen door Jannie Sinnema-Bloemen op licht te Hemrik. De soort was laatst gevangen in 1963 te Sexbierum."

Verkiezing van een nieuwe penningmeester

Er zijn twee kandidaten: de heren Groenen en Kaijadoe. De uitslag van de stemming is 30 stemmen voor Groenen en 1 stem voor Kaijadoe. Hiermee is Frans Groenen gekozen tot penningmeester. De aftredende penningmeester laat weten dat hij het penningmeesterschap met plezier heeft vervuld en dat de omvang van de kas gestegen is tot f 3.200,-. Hij suggereert om er over na te denken wat er mee te doen. Uit de zaal komt o.a. de suggestie om geld als subsidie voor de excursie te gebruiken.

Faunistische mededelingen

Maurice Jansen: Het genus *Scrobipalpa*.

Het genus *Scrobipalpa* heeft 11 soorten in Nederland en ongeveer 70 in heel Europa. Voor de hele wereld is 300 soorten een redelijke schatting. Wereldwijd gezien zit de helft van de soorten op zoutplanten of leeft in woestijnen. Het betreft hier een zeer uniforme groep van soorten die zowel in- als uitwendig lastig uit elkaar zijn te houden.

Voor het bestuderen van de genitaliën kan men het beste de ontrollingstechniek gebruiken zoals die is beschreven door Huemer en Pitkin. Hierbij wordt het genitaal als het ware opgeklapt doordat het aan een zijde wordt losgesneden. Aan de basis van de valven en aan het vinculum zitten uitsteeksels die van groot belang zijn voor de identificatie. De wijfjes zijn gemakkelijker van elkaar te onderscheiden dan de mannetjes. Een belangrijk kenmerk is of de ventro-mediane zone wel of niet voorbij de voorrand komt. Ook de vorm en de positie van het signum in de bursa zijn belangrijk. Voor het onderscheid van *S. salinella* (Zeller) en *S. instabilella* ((Douglas) is bovendien de lengte-breedte verhouding van de penis van belang. Naar aaleiding van vragen uit de zaal over de mate van kromming van de valven geeft Sjaak aan dat je voor het gebruik van de tabel van Maurice de kromming niet nodig hebt om de soorten te onderscheiden. Ook zonder dit kenmerk is het mogelijk de soorten te bepalen.

In de publicatie van Maurice (zie Nederlandse Faunistische Mededelingen 9: 29-77) zijn verspreidingskaartjes opgenomen. Hierin zijn de kleine stippen vindplaatsen van voor 1980, de grote van na 1980.

De volgende soorten kunnen voor Nederland verwacht worden: *S. clintoni* Povolny die leeft op *Rumex crispus*, *S. pauperella* (Heinemann) die gebonden is aan *Centaurea scabiosa* en die te verwachten is in Zuid-Limburg, *S. stangei* (E. Hering) die leeft op *Triglochin* sp. en ook zou *S. suaedella* (Richardson) die vooral op *Suaeda fruticosa* is gevonden en die mogelijk ook op *S. maritima* kan leven, nieuw voor de fauna aangetroffen kunnen worden.

Dia's werden getoond van de habitus, de mannelijke en de vrouwelijke genitaliën en de habitat van de afzonderlijke soorten.

Kees van den Berg

Voorzien van enige fraaie dia's schetst hij een beeld van zijn verzamelreis naar het oosten van Australië tijdens de eerste helft van juli 2000. In deze periode werden Queensland en het noorden van New South Wales bezocht. Er werd ondermeer een bezoek gebracht aan het natste deel van Australië met de laatste tropische regenwouden die verdeeld over een groot aantal kleine reservaten, zich op zo'n 60 km. van de Grote Oceaan bevinden. In juli is het daar dan mid-winter en relatief droog. De slangen en teken die in deze gebieden veel giftige vertegenwoordigers hebben zijn dan inactief en nauwelijks aanwezig. Een klein maar ongevaarlijk probleem vormt dan nog een enkele verdwaalde bloedzuiger die na een dag uit de sokken moet worden gevestigd. Samen met Robert Hoare van het DSIR (Nieuw Zeeland) werd naar minerende rupsen gezocht in het Lamington, de Border Ranges en het Nightcap National Park. Daarnaast werden de Cudgen en Broken Head Nature Reserves die gelegen zijn aan de kust bezocht. Het verzamelen was zeer succesvol en alleen al in het Lamington National Park werden honderden rupsen verzameld waaronder een aantal onbeschreven soorten. Deze gebieden zijn een paradijs voor vogelliefhebbers vanwege het voorkomen van de Liervogel en de vele soorten parkieten. De Eucalyptusbomen behoren tot de Myrtaceae waarvan alleen al het genus *Eucalyptus* met meer dan 500 soorten is vertegenwoordigd. Veel Australische

microlepidoptera en andere insecten leven in de bladeren, de bast en het hout.

Aan de oostzijde van het Lamington Nationaal Park bevindt zich een wat meer open bostype met o.a. *Eucalyptus*- en *Callicoma serratifolia* bomen. In de bladeren van de laatste boom mineert een Nepticulide. De bosbodem is hier vrijwel overal bedekt met *Haloragi*-struiken waarvan de blaadjes zwaar waren aangetast door minerende *Mompha* rupsen. In de bladeren van *Eucalyptus pilularis* werden de rupsen van drie Nepticuliden-soorten aangetroffen, soms meerdere in één blad. Een dia werd getoond van een Nepticulide behorend tot het genus *Pectinivalvinae* waarvan het mannetje dikke platte voelsprietten heeft en oranje geurschubben op het achterlijf. De soort werd als rups verzameld en mineert in de bladeren van *Lophostemon confertus* die net als *Eucalyptus* behoort tot de *Myrtaceae*. Australië is zeer rijk aan Nepticulidae waarvan het totale aantal wordt geschat op meer dan 500 soorten.

Aangezien Australië een strenge regelgeving kent op het gebied van flora en fauna moesten meerdere vergunningen aangevraagd worden. Allereerst een exportvergunning voor het levende materiaal by 'Environment Australia' en daarnaast een vergunning bij de beheerders van de reservaten in de diverse staten. Voorwaarde voor het verkrijgen van een vergunning is dat de Holotypen plus een deel van het overige materiaal retour gaan naar Australië.

Theo en Walter Garrevoet

De Sesiiden-fauna van België en Nederland komen vrij goed overeen al vormen de Ardennen daarop een uitzondering. Het boeiende aan deze groep is dat de rupsen in de planten zelf leven. Hoe noordelijker de vindplaats hoe meer de rupsen in takken leven en hoe minder ze in de wortelstokken voorkomen. Vervolgens worden de diverse soorten Sesiidae behandeld.

Sesia apiformis. De vlinders van deze soort komen in de ochtend uit de gaten aan de basis van de stammen van populieren die de dikte van een vinger hebben. De soort is makkelijk te kweken.

S. bembeciformis leeft in wilg (*Salix* sp.) en is te onderscheiden aan de gele halskraag en het ontbreken van gele schouderpartijen. Ze vliegen veel meer rond dan *S. apiformis*. De soort is te vinden door onder aan wilgjes te zoeken. Het 'uitkomstgat' scheurt vaak al open voordat ze uitkomen. Spechten weten de rupsen en poppen goed te vinden.

P. tabaniformis leeft op wilg (*Salix* sp) en populier (*Populus* sp.). De vlinders komen wel op feromonen af, maar zijn verder niet makkelijk te vinden. De rupsen zitten in onze streken hoog in de boom.

Synanthedon scoliaeformis is gebonden aan berk (*Betula* sp.). De vlinder 'kiezen' een 'vaste' oude berk. Daar zit dan een hele populatie in. De rupsen zitten tot twee meter hoog. Deze soort is (nog) niet uit Nederland bekend.

S. spheciformis leeft in els (*Alnus* sp.), vooral in duimdikke takjes van jonge exemplaren. Tot nu toe is de soort alleen op zandgronden gevonden, soms zit hij in berk.

S. culiciformis met rode band op het achterlijf leeft in berk, soms in grote aantallen.

S. formicaeformis heeft oranje vleugeltippen. De soort leeft in twijgjes van (dikwijls) bijna dode wilgen.

S. andrenaeformis heeft een gele achterlijfstoef en twee gele ringen. De rups leeft in sneeuwbal (*Viburnum* sp.) Deze soort is niet uit Nederland bekend.

S. myopaeformis leeft in fruitbomen, bij voorkeur appel (*Malus* sp.). De soort is altijd massaal aanwezig, vooral wanneer bomen zijn aangetast door bijvoorbeeld kankergezwellen.

S. tipuliformis leeft in takken van struiken van aalbes (*Ribes rubrum*).

B. ichneumoniformis leeft in de wortel van vlinderbloemigen zoals honingklaver (*Melilotus* sp.).

P. chrysidiformis is niet uit Nederland bekend. De soort leeft in zuring-soorten (*Rumex* sp.).

Synansphecchia affinis leeft in de wortelstok van o.a. zonneroosje (*Helianthemum* sp.). De soort is in België alleen op zonnige kalkzuidhellingen gevonden en is niet bekend uit Nederland..

C. empiformis leeft in de wortels van cypreswolfsmelk.

C. tenthrediniformis komt alleen langs de grote rivieren op heksenmelk (*Euphorbia esula*) voor.

Vervolgens wordt een aantal soorten besproken die in Nederland verwacht kunnen worden waaronder *Synanthedon spuleri*, *S. loranthi* die op maretak (*Viscum album*) leeft en *Synansphecchia muscaeformis*.

Hans Huisman

Duponchelia fovealis Zeller. Een exemplaar hiervan werd op licht gevangen te Wezep op 28 juli 2000. In 1992 is de vlinder voor het eerst in ons land buitenshuis gevangen te Belfeld door Anton Cox. In hetzelfde jaar werd door de Plantenziektenkundige Dienst ontdekt dat de rupsen schade veroorzaakten in kassen (G. Romeijn, 1994 Versl. Meded. PD) De vraag is waar deze exemplaren vandaan komen. Waarschijnlijk kan de vlinder ergens in kassen overwinteren. Mogelijk hebben ze de neiging om van daaruit te gaan zwerven. Evengoed bestaat de mogelijkheid dat de "kassenpopulatie" in ons land aangevuld wordt door migranten van elders. In Wezep zijn in ieder geval geen grote kassencomplexen in de omgeving. De rupsen leven op een verscheidenheid van planten.

Yponomeuta irrorella Hübner werd gevangen op licht te Wezep op 24 juli 2000. Ook deze vlinder wordt de laatste jaren waat meer gevangen. Tot 1993 was maar een zestal vindplaatsen bekend (Oostelijk Noord Brabant, Limburg en Den Haag). In 1995 werd de soort aangetroffen in Drempt (Gld.), in 1996 met drie exemplaren in Twello, in 1997 nog eens drie en in hetzelfde jaar in Losser als pop. Tot slot wordt Nederlands materiaal van *Cameraria ohridella* Deschka & Dimic getoond, een recente aanwinst voor onze fauna, gevonden te Wezep, e.p. eind juli en begin augustus 2000. Ook de kastanjes in Nunspeet waren aangetast.

Pammene aurita Razowski (= *P. aurantiana* Staudinger). Deze bladroller maakt een gunstige periode door. Ook in 2000 verscheen hij in Ouddorp min of meer geregeld op licht. Tevens werd de soort op 11 augustus gevangen in Gapinge (prov. Zeeland).

Jurate De Prins: Het voorkomen van *Cameraria ohridella* in Vlaanderen

Vorige vergadering meldde ik de ontdekking van *Cameraria ohridella* in Tervuren (prov. Vlaams-Brabant, België) in 1999. Bladmijnen werden toen talrijk aangetroffen in het park rond het Koninklijk Museum van Midden-Afrika. Ook werden mijnen gevonden te Mol en Tongerlo in de provincie Antwerpen. Ondanks intensief speurwerk, konden we de soort niet aantreffen in de parken rondom de stad Antwerpen, waar nochtans vele kastanjabomen zijn aangeplant. Ook op andere lokaties in de provincie Antwerpen werd uitgekeken naar *C. ohridella*, maar zonder resultaat.

Heel anders was de toestand in het jaar 2000. *C. ohridella* is niet alleen heel talrijk te Tervuren, maar ook in de hele streek rond Brussel. De directeur van de Nationale Plantentuin meldde ons dat alle kastanjabomen in de tuin zijn aangetast, niet alleen *Aesculus hippocastanum*, maar ook de andere soorten en variëteiten van het genus *Aesculus*.

Tussen Brussel en Antwerpen bleek een hele reeks nieuwe lokaties "ingenomen" te zijn. De bladmijnen waren vanaf juni aanwezig in alle parken van Antwerpen en de soort werd op talrijke plaatsen aangetroffen in de hele provincie. De soort werd ook gemeld uit de provincies Limburg en Oost-Vlaanderen.

In het westen van Vlaanderen was de aantasting niet zo intensief. Toen we de hele kuststreek vanaf Nederland tot in Noord-Frankrijk afreden, vonden we geen enkele bladmineer op de onderzochte bomen. Tijdens de zomer werden echter enkele mijnen aangetroffen te Brugge. Zeer waarschijnlijk zal de soort zich daar volgend jaar net zo talrijk manifesteren als in 2000 het geval was in Antwerpen en Brussel. *C. ohridella* komt nu dus in alle provincies van Vlaanderen voor.

De aantasting bleek op sommige plaatsen, vooral in de streek rond Brussel, zo erg te zijn dat *C. ohridella* zelfs het nieuws van de Vlaamse Radio en Televisie haalde! Inderdaad telden we op sommige bladeren meer dan honderd bladmijnen. Toch moet men met waarnemingen van onervaren mensen opletten. *Aesculus hippocastanum* wordt namelijk door enkele schimmels aangetast (voornamelijk *Phytophthora* en *Guignardia aesculi*), die bruine vlekken op de bladeren veroorzaken die even groot zijn als de bladmijnen van *C. ohridella*. De aantasting door deze schimmels en door *C. ohridella* is zulk een zware belasting voor *Aesculus hippocastanum* dat sommige bomen zich vreemd beginnen te gedragen. Zo zagen we te Tervuren enkele bomen in volle bloei tijdens het eerste weekend van oktober.

Cameraria ohridella is wel bijzonder snel en bovendien erg massaal in zijn opmars naar het westen. In enkele jaren tijd heeft deze soort zich over heel Centraal- en West-Europa verspreid. De natuurlijke parasieten zijn blijkbaar nog niet in staat om de populaties op zodanig peil te handhaven dat de schade aan de bomen beperkt blijft. Daarom werd een project "ControCam" van de Europese Unie goedgekeurd, waarin wetenschappers uit acht Europese landen zich gedurende de vier volgende jaren zullen bezighouden met het uitdokteren van controlemaatregelen.

Natuurlijk hopen wij, microlepidopterologen, dat deze mensen **niet** in hun opzet zullen slagen.

Willy De Prins

In een oudere collectie werd een exemplaar van *Scrobipalpa costella* (Humphreys & Westwood) aangetroffen, op licht verzameld te Zwijndrecht op 5 september 1977 (provincie Antwerpen). Deze soort is nieuw voor de Belgische fauna. In Nederland is deze soort in 14 uurhokken in beperkte aantallen gevonden. De rups leeft op bitterzoet (*Solanum dulcamara*).

Jan Asselbergs

Spreker heeft *Cydia amplana* (Hübner) gevangen op 31 juli 2000 te Bergen op Zoom op licht. Het lijkt er duidelijk op dat deze soort zich naar het westen uitbreidt.

Sjaak Koster

Materiaal werd onderzocht uit de collecties Koster, Schreurs en het Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis te Leiden.

Phyllonorycter robiniella (Clemens)

Na de vermelding van de vondst van een tiental mijnen in 1999 op *Robinia* sp. te Kerkrade door Arnold Schreurs, waaruit zes vlinders werden gekweekt van 3-10.xi.1999, is er door hem en Martien Stiphout dit jaar weer uitgekeken naar deze soort. Dit resulteerde in de vondst van talrijke mijnen op diverse plaatsen in Zuid- en Midden-Limburg. Ook deze soort is aan een opmars begonnen in Nederland. Het bijzondere van *Phyllonorycter robiniella* is dat er meerdere rupsen in een enkele bladmineer leven. Bij kweken kwamen er wel tot vier vlinders uit een enkele mijn.

Phyllonorycter issikii (Kumata)

Na *Cameraria ohridella* en *Phyllonorycter robiniella* is er weer een mineerder aan een opmars in Europa begonnen. Bovengenoemde soort is in 1963 beschreven uit Japan en leeft op diverse soorten linde (*Tilia* sp.). Vervolgens is ze in 1977 gevonden in het verre oosten van Rusland, Primorskii Krai, ten zuiden van Wladiwostok, en in 1983 in Korea. Tot dusver redelijk dicht in de buurt van Japan. In 1990 echter, duikt de soort op in het Priksko terraskii reservaat in de buurt van Moskou. Dit betekent dat de soort in vrij korte tijd heel Siberië moet hebben doorkruist. De volgende vangst nog meer naar het westen stamt uit 1997, in dat jaar worden de mijnen gevonden in Litouwen en ook uitgekweekt (Noreika, 1998). Tijdens het SEL congres in 2000, dat eind mei plaats vond in Bialowieza in Oost-Polen werden door diverse deelnemers veel mijnen gevonden op linde. Hieruit is een aantal exemplaren gekweekt van de eerste generatie. *Phyllonorycter issikii* is inmiddels opgerukt tot de oostelijke helft van Polen. Als de verspreiding met dezelfde snelheid blijft plaatsvinden, zou de soort vrij binnenkort Nederland kunnen bereiken. De mijnen zijn grote, groenwitte tot lichtbruine langwerpige plaatmijnen aan de onderzijde van het blad en gelegen tussen de grote zijnerfven. Uitwendige vouwen zijn nauwelijks te zien. De vlinders van de tweede generatie overwinteren.

Phyllonorycter pastorella (Zeller)

Op 30.vii.2000 vond Arnold Schreurs een aantal vouwmijnen op *Salix alba* te Schinnen. Hieruit verschenen de vlinders in de tweede helft van augustus. Het bleek te gaan om bovengenoemde soort. Echter tussen de donker gekleurde exemplaren van *P. pastorella* verscheen ook een exemplaar met een zuiverwitte grondkleur. Hoewel de tekening van de voorvleugel nauwelijks verschilde met de

andere exemplaren leek het om een andere soort te gaan, gedacht werd aan *Phyllonorycter apparella* (Herrich-Schäffer). Genitaalonderzoek wees echter uit dat het wel degelijk ging om een exemplaar van *P. pastorella*. Ook Kuchlein & Alders (2000) beschrijven in hun artikel over deze en aanverwante soorten *Phyllonorycter* het voorkomen van een bleke vorm van *Phyllonorycter pastorella*. De betreffende vlinder, een vrouwtje, werd op naam gebracht met de afbeeldingen van de vrouwelijke genitaliën in de Zweedse jaarlijst over 1997 (Svensson, 1998).

De mogelijkheid bestaat dat *Phyllonorycter apparella* hier ooit nog eens opduikt. Ze komt voor in de ons omringende landen. Deze soort lijkt op de witte vorm van *P. pastorella* en de mijnen zijn te vinden op *Salix alba*, maar ook op *Populus nigra* en *P. tremula*.

Het gestelde in het artikel van Kuchlein & Alders dat dissectie van de genitalia van de vrouwtjes niet alle problemen oplost omdat deze zwak gesclerotiseerd zijn, onderschrijf ik niet. Het is inderdaad zo, dat het lastig te maken preparaten zijn, maar dat geldt ook voor veel kleine soorten van andere families. De vrouwelijke genitalia van *Phyllonorycter* hebben wel degelijk goede diagnostische kenmerken, maar het is zaak het preparaat goed te kleuren zodat deze duidelijk tot uiting komen.

Carpatolechia aenigma (Sattler)

Na de "tweelingssoorten" *Stenolechia gemmella* (Linnaeus) en *Stenolechiodes pseudogemmellus* Elsner is er nu weer een Gelechiidae-soort in ons land gevonden, ditmaal één die uiterlijk niet is te onderscheiden van *Pseudotelphusa paripunctella* (Thunberg). Bij het ordenen en determineren van de Gelechiidae-collectie in het Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis trof ik een afgevlagen exemplaar aan dat uiterlijk veel weg had van *P. paripunctella* en in 1937 door Diakonoff te Venlo was gevangen. Om zeker te zijn dat het om deze soort ging, werd een genitaalpreparaat gemaakt. Tot mijn grote verrassing bleek het om een heel andere soort te gaan die nog niet eerder in Nederland is gevonden. Nu is *P. paripunctella* een variabele soort waarbij de grondkleur van de voorvleugel varieert van geelbruin tot grijsbruin, soms zelfs met een zwartachtige bestuiving. *Carpatolechia aenigma* is veel minder variabel en de grondkleur van de voorvleugel is grijsbruin. Helaas is er geen verschil in de tekening tussen de beide soorten. Dit impliceert dat alle grijsbruine *paripunctella*'s op hun genitaalstructuur gecontroleerd moeten worden om tot een juiste determinatie te komen. Dit heb ik ook gedaan met het materiaal uit het NNM (=RMNH) en dat leverde een tweetal exemplaren op uit de collectie Kallenbach van de Soesterheide en nog een exemplaar uit de collectie Heylaerts van Breda, beide uit de vorige eeuw. Daarnaast werd een tweetal exemplaren in de collectie Doets van Hilversum gevonden. Voor de situatie bij onze oostburen is de publicatie van Biesenbaum (2000) in de serie: Die Lepidopterenfauna der Rheinlande und Westfalens, van belang. Hij geeft hierbij drie vindplaatsen van voor 1960 uit Nordrhein-Westfalen die gelegen zijn niet ver van de grens met de Achterhoek en een viertal vindplaatsen uit de deelstaten Rheinland-Pfalz en Hessen van na 1960. De voedselplant en de levenswijze van de rups zijn nog niet bekend. De soort is ook gevonden in Rusland, Polen, Tjechië, Slowakije, Italië, Oostenrijk en Hongarije (Karsholt & Razowski, 1996).

Mirificarma eburnella (Denis & Schiffermüller)

Een tweetal exemplaren van deze zeer zeldzame soort werd gevangen in een malaiseval door M. Delnoye. Kuchlein (1993) vermeldt dat de soort in het verleden drie maal in Nederland is gevangen, maar dat het materiaal niet is teruggevonden in de Nederlandse collecties. Van de drie oude vangsten stammen er twee uit Zuid-Limburg en één uit Oostvoorne. De soort is in Europa wijdverspreid en komt in bijna alle landen voor ten oosten en zuiden van ons land (Karsholt & Razowski, 1996). Waarschijnlijk zit *Mirificarma eburnella* hier aan de rand van zijn noordwestelijke verspreidingsgebied. De rups kan in Nederland op de volgende voedselplanten worden aangetroffen: rupsklaversoorten (*Medicago* sp.), witte klaver (*Trifolium repens*), *Vicia americana* en paardenhoefklaver (*Hippocrepis comosa*) (Huemer & Karsholt, 1999).

Cochylis epilina Duponchel

Schreurs sleepte te Schinnen, 16.vii.1998 en Schinveld, 22.viii.1999, een exemplaar uit de vegetatie. De soort is nog niet eerder in Nederland aangetroffen, maar kon worden verwacht. Ze is bekend uit de meeste ons omringende landen waaronder België. De rups leeft in juni, juli en in de herfst in de bloemhoofdjes en zaaddozen van o.a. vlas (*Linum usitatissimum*), geelharte (*L. catharticum*) en guldenroede (*Solidago* sp.) (Razowski, 1970).

Literatuur

Biesenbaum, W., 2000. Die Lepidopterenfauna der Rheinlande und Westfalens. Band 8. Gelechiidae, Gelechiinae, Teleiodini. - Arbeitsgemeinschaft rheinish-westfälischer Lepidopterologen e.V.

Huemer, P. & O. Karsholt, 1999. Microlepidoptera of Europe 3. Gelechiidae I. (Gelechiinae: Teleiodini, Gelechiini). - Apollo Books, Stenstrup.

Karsholt, O. & J. Razowski (eds.), 1996. The Lepidoptera of Europe. A Distributional Checklist. - Apollo Books, Stenstrup.

Kuchlein, J.H. & C.J.M. Alders, 2000. The Dutch species of *Phyllonorycter* with dark-sprinkled forewings, with *P. populifoliella* as an addition to the Dutch list (Lepidoptera: Gracillariidae). - Entomologische Berichten, Amsterdam 60: 12-19.

Noreika, R., 1998. *Phyllonorycter issikii* (Kumata) (Lepidoptera, Gracillariidae) in Lithuania. - Acta Zoologica Lituanica Entomologia 8: 34-37.

Razowski, J., 1970. Microlepidoptera Palaearctica 3. Cochylidae. - Fromme, Wenen.

Svensson, I., 1998. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1997. - Entomologisk Tidskrift 119: 47-59.

Marcel Hellers

Enolmis acanthella (Godart, 1824), a species with a distribution in SW Europe and NW Africa, is spreading its area. It has first been sighted in 1988 in France near Nancy. Since 1991 it regularly occurs in a western suburb of the city of Luxembourg. In 1998 a new locality in the southeastern part of Luxembourg has been discovered. In 1999 it has been collected for the first time in Germany

(Saarland) and in 2000 in the south of Luxembourg. According to literature, the first instars are feeding on lichens. But as most specimens have been found in or near human agglomerations, it is possible that the foodplant of the larva is an imported garden plant. More details about the spreading of this species will be published in PHEGEA.

VERSLAG VAN DE NAJAARSBIJEENKOMST VAN DE SECTIE “TER HAAR” OP 21 OKTOBER 2000 TE LEXMOND

Rob de Vos

Aanwezig zijn 48 leden waaronder de bestuursleden: K.J. Huisman (voorzitter), R. de Vos (secretaris), mw J. Sinnema (penningmeester), B. van Aartsen (lid) en J. Zwier (lid). en voorts zijn aanwezig enkele introducees.

Afwezig met kennisgeving de heren: E. Vermandel, R. Gronert, M. Franssen, J. Kerseboom, J. Koster en H. Beers.

Huishoudelijk deel

De voorzitter opent de vergadering om 11.00 uur precies en heet iedereen van harte welkom. De opkomst is matig, vermoedelijk vooral te wijten aan de herfstvakantie. Om verstaanbaar te zijn wordt een microfoon geregeld. Er is wel een aantal introducees aanwezig. De voorzitter noemt met name de heer G. Bank een hartelijk welkom als senior onder de vlindersaars.

Er zijn geen ingekomen stukken.

Financiële overzicht:

Penningmeester: Er is een positief saldo van ruim f 2000,-. De uitgaven worden mooi gedekt door de inkomsten. 24 leden hebben hun contributie nog niet betaald over 1999/2000, dat kan in de pauze nog gebeuren. Het financieel overzicht wordt door de kascommissie (bestaande uit de leden G. Tuinstra en J. van Vuure) gecontroleerd.

Voorzitter: Het bestuur heeft besloten dat zogenoemde huisgenootleden geen convo en geen Franje ontvangen. De contributie voor huisgenootleden is vastgesteld op f 10,-.

Verslag 26 februari 2000:

Wim Geraedts heeft geen pasjes (om zich in het veld te kunnen verantwoorden en legitimeren) geregeld omdat hij van niemand een aanmelding heeft ontvangen. Dit blijkt een misverstand, omdat men blijkbaar niet wist dat men zich bij Wim moest opgeven voor zo'n pasje. Dat kan dan alsnog gebeuren.

Cees Gielis: Geldt dit ook voor Snellen-leden?

Hans Huisman: Dat zullen we op de Snellen-bijeenkomst ter sprake brengen.

Er zijn verder geen opmerkingen over het verslag.

Verkiezing voorzitter:

Er zijn geen andere kandidaten voorgedragen dan de huidige “ad interim” voorzitter. Men heeft ook geen bezwaar tegen het mondeling kiezen van de voorzitter, zodat een en ander sneller kan verlopen. Men kiest unaniem voor Hans Huisman als voorzitter.

Excursie Friesland 2000:

Voorzitter: De excursie is zeer succesvol verlopen. Jannie en Siep Sinnema worden heel hartelijk bedankt voor de goede organisatie. Maar ook Jaap Zwier wordt bedankt voor zijn ijverige inzet om alle vangstgegevens, bijna “stante pede”, van iedereen te verzamelen en tot een verslag te bundelen.

Jaap Zwier: Er zijn nog enkele twijfelgevallen in de determinaties, maar die worden hopelijk in de pauze opgelost. Het verslag is uitsluitend ter correctie aan diegenen toegestuurd die ook tijdens de excursie aanwezig waren. Het definitieve verslag zal in Franje verschijnen.

Excursie 2001:

Voorzitter: Het lijkt me een goede zaak om ook nu de excursie weer samen met Snellen te laten plaatsvinden. Dat is vorige keren goed bevallen en het is ook praktisch voor de leden van beide secties, vooral voor diegenen die van beide lid zijn. Jaap Zwier heeft een locatie op het oog.

Jaap Zwier: De excursie zal in ieder geval plaatsvinden in de Achterhoek, maar de locatie is nog niet precies bekend. Het zal waarschijnlijk niet zo goedkoop worden als in Friesland, maar toch ook niet duurder dan in De Peel. We kunnen naar de Slangenburger, Winterswijk en/of Gorssel. Hoe meer deelnemers hoe goedkoper: bij 30 deelnemers zal de overnachting f 75,- gaan kosten (excl. maaltijden). Er zijn ook slechts twee mogelijkheden voor een datum: 23-25 mei en 6-8 juli. Het laatste weekend is natuurlijk vrij ongunstig omdat veel mensen dan vermoedelijk op vakantie zijn, maar Dick Groenendijk merkt op dat het eerste weekend wordt voorafgegaan door Hemelsvaartdag en dat is ook vaak een weekend dat mensen er op uit gaan. Na handopsteken blijkt dat 22 leden in juli willen, iets minder kiezen voor mei. Er wordt afgewacht wat de leden van Snellen willen.

Rondvraag:

Ben van As: Het verslag “Vlinders in de Broekpolder”, een verslag van zeven jaar vlinderonderzoek te Vlaardingingen (1992-1998), is nog in acht exemplaren verkrijgbaar. Het verslag ziet er fraai uit: met fotoscans en met een uitgebreide tekst.

Jan Lucas: Deze bijeenkomst van Ter Haar valt samen met de liefhebbersdag in het Zoölogisch Museum te Amsterdam.

Secretaris: Daar valt niet altijd wat aan te doen. We doen er alles aan om onze bijeenkomsten niet samen te laten vallen met andere entomologische activiteiten, maar we kunnen niet alles voorzien. Bovendien is het nu haast onmogelijk geworden, omdat er inmiddels vele entomologische clubjes en liefhebbersdagen zijn, met name in het voor- en najaar, als ook wij onze bijeenkomsten houden. Belangrijk is dat we onze bijeenkomst niet laten samenvallen met één van de NEV-vergaderingen.

Cees Gielis: Er moet rekening worden gehouden met de "deadline" voor Franje. De komende "deadline" is 1 januari 2001. Op dit moment wordt er gewerkt aan een artikel over Gelechiidae met een allereerste kleurenplaat, dat is gepland voor het herfstnummer van volgend jaar. Het vermenigvuldigen van de kleurenplaat is geen probleem. Overigens moet copy voor de komende Franje gestuurd worden naar Maurice Jansen, omdat ondergetekende dan in Zuid-Amerika verblijft.

Jaap Zwier: Er is onlangs een serie verschenen over de spanners van Europa, getiteld "The Geometrid Moths of Europe, Volumes 1-6". De editor is Dr. Axel Hausmann, Zoölogische Staatssammlung München, gepubliceerd door Apollo Books, Kirkeby Sand 19, DK-5771 Stenstrup, Denmark (prijs volume 1, excl. porto, DKK 490 (ca. f 160,-), ISBN 87 88757 35 8).

Henk ten Holt: Naar aanleiding van deze actie van de NEV heb ik het kopiëren van de Catalogi even stopgezet. Als er nog behoefte is aan meer exemplaren kan dit op verzoek weer worden opgepakt. Kopiëren van genitaalafbeeldingen uit Pierce & Metcalfe zijn in de pauze verkrijgbaar.

Hans Huisman: Doet een oproep aan de leden om toch vooral (korte) stukjes voor in "Franje" te produceren.

Faunistische mededelingen

Jaap Zwier: Enkele bijzondere vlinders uit de Slangenburger

Vroeger kwamen er 62 soorten dagvlinders voor in de Slangenburger, nu nog maar 22. Eén van de soorten die er moest voorkomen, maar die ik nooit zelf had gezien is de grote weerschijnvlinder (*Apatura iris*). Onlangs kwam een buurjongen met een dood exemplaar aanzetten: beschadigd, opgeprikt met een gewone speld en met houtlijm aan elkaar geplakt.

Wim Geraedts: Je kunt ze lokken met ammoniak!

Verder heb ik aan bijzondere nachtvlinders gevonden: *Phyllodesma tremulifolia*, *Costaconvexa polygrammata* (rups leeft op walstro), en een mannetje van *Thaumetopoea processionea*. Geraedts: Ik volg deze soort o.a. voor de atlas van TINEA en daarom heb ik een aantal nieuwe vindplaatsen te melden. In Vriezenveen is nu ook besmetting geconstateerd en zelfs in Duitsland. De soort breidt zich nog steeds uit, maar het gaat langzaam. Vooral de mannetjes kunnen grote afstanden afleggen en worden ver voor de populaties uit gevonden. Gielis: Ook in Lexmond zijn al mannetjes gevonden!

Verder werden in de Slangenburger diverse exemplaren van *Arctornis l-nigrum* gevangen. En onlangs de eerste *Rhodometra sacraria*, dus wel erg landinwaarts.

Bob van Aartsen: Bargerveen, een bijzonder hoogveengebied van Staatsbosbeheer

Het Bargerveen ligt in Drenthe, vlakbij de Duitse grens. Het is een schitterend hoogveenterrein en bijzonder voor Nederland en wordt gelukkig goed beheerd door Staatsbosbeheer. Er werd door ondergetekende onderzoek verricht naar de aanwezige Diptera welke met een aantal malaisevallen werden verzameld. Tussen de vangsten bevonden zich heel vaak ook vlinders, maar uit een malaiseval zijn ze meestal nog slecht herkenbaar, want ze vliegen zich finaal kapot. Toch komen er soms nog wel redelijke exemplaren uit. Dit jaar bleek dat bepaalde vlinders er ongewoon veel gevangen werden en de belangrijkste hiervan is een voor Nederland zeer lokale soort, *Apamea aquila*. Deze soort was bijzonder talrijk tussen 27 juni en 12 augustus, om u een idee te geven: de top ligt in de tweede helft van juli, 17 juli 57 exemplaren, 27 juli 65 exemplaren en 31 juli 20 exemplaren!

Verder waren ook *Mythimna impura* en *Diarsia mendica* zeer algemeen. Volgend jaar wordt er met licht en smeer gevangen, om een beter overzicht van de aanwezige vlindersoorten te verkrijgen.

Hans Huisman: Ik heb nog nooit zoveel vlinders gezien die in malaisevallen verzameld zijn als in Bargerveen! Het was een heel werk om alles uit te zoeken en vaak is dat niet eens mogelijk.

Cees Gielis: Waarom gooien jullie niet gewoon alle vlinders in de KOH om daarna achter elkaar de genitalia te bekijken? Dat werkt uitstekend.

Hans Huisman en Rob de Vos: Dat vergt natuurlijk wel heel wat ervaring. Bovendien is het behoorlijk arbeidsintensiever om alles onder de microscoop te moeten determineren. Uiteraard ontkom je niet aan exemplaren waarbij genitaalonderzoek vereist is, maar het lijkt beter om eerst er uit te vissen wat nog herkenbaar is dan om alles zomaar in de KOH te doen.

Jeroen Voogd: *Apamea aquila* zit bij ons in de Botanische tuin in Utrecht. Daar is hij in elk geval in 1990 gevangen. Er zijn daar veenachtige stukjes, waar de soort misschien kan overleven.

Dick Doornheijn: Samensholing van *Abraxas grossulariata*

Ik heb dit jaar bij ons thuis in Nieuwe Tonge een enorme samensholing van de harlekijnvlinder (*Abraxas grossulariata*) waargenomen. De vlinders zaten met zo'n 250 exemplaren op klimop, een week later waren het er nog honderd en nog even later waren ze weg. Is dit een bekend verschijnsel en wie weet waarom ze dit doen?

Ben van As: Ik heb dit zelf ook waargenomen op stammen van kastanjes. Er staat een vermelding en afbeelding in het verslag van de Broekpolder. Er zaten honderden vlinders bij elkaar.

Frits Bink: De samensholing zou een verweer tegen predatoren zijn. De vlinders zijn giftig en onsmakelijk voor predatoren en op deze manier wordt door de predatoren snel geleerd dat ze die vlinders beter met rust kunnen laten.

G. Bank: In de heemtuin in 't Veldpark in Zaandam heb ik ongeveer tien jaar geleden ook zo'n samensholing gevonden. Dat

waren ongeveer veertig vlinders bij elkaar op een boomstam. Normaal zie ik maar enkele exemplaren.

Frits Bink: Psychide (*Pachythelia villosella*?) en GPS

Frits Bink toont een actieve rups van waarschijnlijk *Pachythelia villosella*, verzameld op 8 juli 2000 op de Doornspijkse heide. Dit is onze grootste zakdrager waarvan het zakje met de daarop bevestigde strootjes meer dan vijf cm lang is.

De rups at van struikheide (*Calluna vulgaris*) maar heeft ook een aantal keren van rolklaver (*Lotus* sp.) gegeten. Opvallend was dat de rups maar eens in de paar dagen at. Begin september vergrootte de rups zijn woning en gebruikte daartoe filterpapier dat op de bodem van het kooitje lag. Hij knaagde daar reepjes van af en bevestigde die aan de hals van het zakje. De rups gebruikte dus geen materiaal van het heidestruikje dat hij als voer tot zijn beschikking had. Vervolgens werden oude stengels van pijpenstrootje (*Molinia caerulea*) aangeboden, waarvan de rups direct gebruik maakte door er stukjes van 1-1,5 cm vanaf te bijten en te verwerken in het nieuwe deel van zijn zakje.

De rups groeit heel langzaam, in twee maanden tijd was het zakje met zo'n driekwart centimeter verlengd. Half september ging de rups al in winterrust, maar wordt direct weer actief zodra hij verstoord wordt, zoals bleek bij de demonstratie. Ik schat dat dit de tweede, zoniet de derde winter wordt dat de rups overwintert. De ontwikkeling verloopt dus bijzonder traag.

GPS: Frits Bink demonstreert een GPS-ontvanger (Global Position System, het navigatiesysteem via satellieten) waarmee in het veld heel nauwkeurig de plaats bepaald kan worden en wat minder nauwkeurig ook de hoogte. Het moeizaam zoeken op een stafkaart en het uitknobbelen van de coördinaten hoeft niet meer, de GPS geeft het aan en slaat het op in een geheugen. Je kunt er ook een locatie in het veld mee terugzoeken, de GPS kan ook als een soort kompas werken. Bovendien kun je nu over de hele wereld er mee terecht en zit je niet, zodra je de grens over bent, te worstelen met kaarten waar heel andere coördinatensystemen op staan.

De GPS geeft de positie in geografische coördinaten of in UTM. Wij zijn in Nederland vertrouwd met ons nationale grid van de Rijksdriehoeksmeting (Amersfoort coördinaten). Het EIS hanteert het UTM-systeem (de kaartjes met coördinaten die om de 6 een wig vormen). Een locatie kan op de volgende manieren gecodeerd worden:

RD coördinaten: x 175,18 - y 444,96
UTM coördinaten: 5763632 N - 31 684069 E
geografische coördinaten: 51 59' 34"N - 5 40' 52"E
atlasblok: 39-28-11
postcode: 6721 HH 6

Op onze stafkaarten 1:25.000 staan de RD coördinaten afgebeeld met hun nummers in de kantlijn (km-interval), de UTM coördinaten in blauwe nummers (km-interval) en de geografische coördinaten met een 5' interval en een minutenverdeling langs de kantlijn.

Ik vind alleen het systeem van de geografische coördinaten enigszins te behappen en de meeste landkaarten beelden het wel in een of andere vorm af. Bovendien gaat men in veel landen er nu toe over om op de nieuwe kaarten veel duidelijker het geografische systeem weer te geven (of het UTM) in aansluiting bij het gebruik van GPS.

Ik vind dat we nog eens na moeten denken hoe we in de toekomst onze vindplaatsbestanden gaan inrichten nu er technisch zoveel meer mogelijkheden voorhanden zijn.

De gedemonstreerde GPS-ontvanger is de eenvoudigste en goedkoopste uitvoering, een Magellan GPS 300 en heeft 249 gulden gekost. Het stroomverbruik is twee AA-batterijen per 20 uur. Een uitvoering met veel meer mogelijkheden is de Garmin GPS 12, die 369 gulden kost maar een mogelijkheid voor aansluiting heeft van een datalogger en externe voeding (meerprijs 110 gulden).

Stroomverbruik: vier batterijen per 16 uur. Deze GPS is programmeerbaar voor RD-coördinaten.

Het merk Magellan is te koop in de betere sportzaken en scheepbenodigdhedenwinkels.

Cees Gielis: Het computerprogramma D-map combineert de coördinaten met kaarten.

Cees Gielis

Ik ving dit jaar een fraaie geel gekleurde *Chloroclysta truncata/citrata*. Uiterlijk blijken ze niet van elkaar te onderscheiden, omdat in de literatuur verschillende kenmerken door elkaar lopen. Zo bleek het exemplaar de voorvleugelkenmerken van de één en de achtervleugelkenmerken van de ander te hebben. Bij controle van het genitaal bleek het toch om *truncata* te gaan!

Rob de Vos: Onbekende agaatuil gedetermineerd

Vorige bijeenkomst heb ik een vreemd soort agaatuil meegebracht, die door P. Aukema verzameld zou zijn te Zaandam. De vlinder vertoonde wel wat gelijkenis met *Phlogophora meticulosa*, maar was het toch niet helemaal. De vleugels zijn donkerbruin en flauw is een "agaat" tekening zichtbaar, maar de zo karakteristieke gekartelde achterrand ontbreekt in dit exemplaar. Toevallig bracht Joke Stuurman de heer G. Bank (die altijd veel contact had met wijlen P. Aukema) hiervan op de hoogte en hij bleek veel over dit exemplaar te weten! Nota bene Bank zelf had het exemplaar gevangen, niet in Zaandam, maar op Madeira! Het exemplaar was dus verkeerd geëtiketteerd. De vraag bleef, wat is het? Ik heb uiteindelijk een foto naar mijn collega David Goodger in het Brits Museum in Londen gestuurd. Toevallig was daar een vlinderkenner op bezoek die regelmatig op Madeira vangt en hij herkende de soort onmiddellijk: *Phlogophora wollastoni*, een endem van Madeira. Het raadsel is dus opgelost. Het is één van de drie soorten *Phlogophora*'s in Europa, want in Zuid-Europa komt ook nog *Phlogophora scita* voor.

Hans Huisman: Enkele bijzondere waarnemingen, waaronder *Pharmacis fusconebulosa* -

Pharmacis fusconebulosa werd gevangen op 14 juni 2000 te Nunspeet op het landgoed van ons NEV-medelid Simon-Thomas. De soort is pas in 1967 voor het eerst in ons land gevangen door Flint in Abdij Sion (E.B. 1969). Sindsdien is de vlinder bekend geworden van een achttal vindplaatsen op de Veluwe (Imbosch, Middachten, Ellecom, Schaarsbergen, Hoge Veluwe, Otterlo, Twello, Beekbergen) en nog twee in Overijssel (Zuidloo en Rijssen) en het blijft daarmee een zeldzaam dier.

Volgens de literatuur leeft de rups in de wortel van adelaarsvaren (*Pteridium aquilinum*). Dit is in "De Vennen" in Nunspeet een heel schaarse varen; veel meer komen andere varens, zoals wijfjesvaren (*Athyrium filix-femina*), niervarensoorten (*Dryopteris* sp.) zoals stekelvaren en mannetjesvaren (*D. filix-mas*) voor. Skinner (1984) zegt in zijn boek over de macro's van Groot-Brittannië dat de rups "waarschijnlijk ook op andere planten" voorkomt en Heath vermeldt in de serie: *The Moths and Butterflies of Great Britain and Ireland*, Vol.1 (1976) dat de vlinder in het Verenigd Koninkrijk soms gewoon is op plaatsen waar geen adelaarsvaren voorkomt, bv. in tuinen in Edinburgh. In ons geval lijkt het aannemelijk dat de rups in andere varens geleefd heeft.

Wim Geraedts: De rups leeft ook op grote veldbies (*Luzula sylvatica*).

Acrionicta alni f. *melaina*: Gevangen op licht in de Weerribben op 25 augustus 2000. Spreker had moeite gehad om de vlinder te herkennen, omdat hij van deze soort een ander beeld had, nl. dat van een bont dier uit Limburg, te vangen in mei of juni. Uit de catalogus van Lempke blijkt dat de soort tot omstreeks 1937 verspreid, maar sporadisch in ons land gevonden werd. Van de zes vlinders die vermeld worden waren er twee verdonkerd. In het supplement (T.v.E., 1964) worden daar ruim 15 nieuwe waarnemingen aan toegevoegd. Het blijft een zeldzame vlinder, die nog het meest in Limburg gezien wordt. Van een tweede generatie was hier te lande nog niets gebleken. De soort was bovendien verdonkerd. Lempke geeft aan dat er uit Limburg op 25 dieren maar twee van de bonte typevorm gevonden waren. Sindsdien zijn er meer waarnemingen van *alni* geweest, ook uit het noorden van ons land. Ook de tweede generatie is daarbij gevonden. Opgemerkt moet worden dat de vlinder uit de Weerribben donkerder achtervleugels heeft dan het dier dat Lempke afbeeldt in Supplement 11.

Groothedde en Van Tuijl: *Acrionicta alni* heeft zich enorm uitgebreid in Nederland. De vlinder komt nu ook voor in Vaassen en Weesp.

Saturnia pavonia: Van G. Padding kreeg ik in 1998 een stel rupsen uit Frankrijk, die werden opgekweekt, op zoek naar de ssp. *meridionalis*, die groter en bonter moet zijn. In 1999 kwam één wijfje uit, in 2000 nog vier. Het verschil met de Nederlandse exemplaren was niet geheel overtuigend, maar heel merkwaardig was dat drie van de vijf wijfjes een identieke afwijking van de voorvleugelvorm vertoonden. Ze hadden nl. een vrijwel symmetrische uitholling aan de top van de vleugel, waarover de eigenlijke punt sikkelvormig gebogen was, min of meer als bij *Drepana*. Hoe is dit te verklaren? Voor een genetische afwijking vindt hij dit wel een heel rare. Tegen een mechanische oorzaak, bv. opgelopen in de verpoppingsfase, pleit de symmetrie en vooral het voorkomen bij drie exemplaren tegelijk. In de discussie die volgt blijkt dat de meeste leden toch denken aan een verklaring in mechanische richting, bv. door droogte tijdens het uitkomen:

Jeroen Voogd: Dit komt waarschijnlijk door afknelling bij het oppompen van de vleugels. [Dit wordt door anderen echter sterk in twijfel getrokken, omdat dit dan niet bij zoveel exemplaren tegelijk zal gebeuren].

Dick Groenendijk

Er verschijnt binnenkort een lijst van Nederlandse namen van de Nederlandse macrovlinders. Deze zal ongeveer f 12,50 gaan kosten. De lijst is volgende keer te koop.

Jeroen Voogd [met dia's]: Onbekende klieren bij Lymantriidae-rupsen

Ik kweek veel Lymantriidae, waaronder *Dicallomera fascelina*. Het viel mij op dat deze rupsen alle op de segmenten 7 en 9 kleine klieropeningen bezitten. Niemand kon mij de functie ervan vertellen en ook in de literatuur stond hier niets over. Bij navraag bij enkele specialisten bleek dat het een typisch Lymantriidae kenmerk is en dat het vermoedelijk irritatieklieren zijn om belagers af te schrikken. In sommige gevallen kan dit allergische reacties veroorzaken. Ook *Saturnia pavonia* rupsen scheiden klierstoffen af uit de wratjes, maar die veroorzaken weinig last bij mensen.

Frits Bink: De meeste Saturniiden doen dit in het laatste rupsenstadium.

Siep Sinnema [met dia's]: *Orgyia aurolimbata* in Spanje als rups gevonden en uitgekweekt

In Spanje mag je bijna geen vlinder meer vangen en dat hebben we dan ook nauwelijks gedaan. Wél hebben we op een pad een fraaie rups gevonden, een Lymantriidae, die sterk lijkt op die van onze witvlakvlinder (*Orgyia antiqua*), maar het nét niet is. We hebben de rups meegenomen (daarmee dus een zeker risico lopend) en thuis was de rups al snel verpopt. Bij het uitkomen bleek het om *Orgyia aurolimbata* te gaan, een prachtige zwarte "witvlakvlinder" met een goudgeel randje langs de vleugels. De rups leeft op brem (*Cytisus scoparius*).

Joke Stuurman [met dia's]

Ik heb enkele dia's van de excursie van Friesland meegenomen, gewoon om een impressie te krijgen van dit succesvolle weekend.

Ik vang met een lichtval in Zaandijk, aan de rand van het natuurgebied Guisveld, en regelmatig komen daar leuke vangsten in. De meeste vlinders worden weer losgelaten, maar niet voordat ik ze op de foto heb gezet, maar als ik niet uit de determinaties kom bewaar ik ze voor Rob de Vos, die ze dan op naam brengt. De meest bijzondere worden dan door hem voor het museum bewaard.

Een bijzondere uil die ik gelukkig wel op foto heb gezet, maar helaas voor Rob de Vos niet heb bewaard is *Xylena vetusta*. Maar gelukkig is een andere bijzonderheid wel bewaard, namelijk *Trichoplusia ni*, een trekvlinder en volgens Rob de Vos het zesde exemplaar voor Nederland! Verder heb ik nog dia's van een kweek van *Autographa gamma*.

Frans Post [met sheets]: Bijzondere vangsten in 2000 te Noord-Brabant

We hebben dit jaar zo'n 150 avonden gevangen en hebben onze spullen ook uitgebreid, namelijk met nieuwe en meerdere generatoren. Ze zijn van het type Honda 10 i en wegen 13 kg en leveren 750 Watt vermogen. De kosten zijn ongeveer f 2500,-.

We hebben 450 macrosoorten gevangen, maar een aantal soorten waar we speciaal voor op zoek gingen hebben we niet gevangen, namelijk *Lithophane furcifera* en *Rheumaptera hastata*.

We ving een zeer lichte, witte vorm van *Opistograptis luteolata*. Verder bijzondere soorten als *Lithophane lambda* bij de Reuselse Moeren (vijf exemplaren), nota bene fouragerend op luizenmelk!), *Acrionicta menyanthidis*, *Paradrina selini* (in de Drunense Duinen, één exemplaar), *Aporophyla nigra* (dit jaar bijzonder talrijk, zo'n 150 exemplaren), *Acrionicta alni* (voorheen nooit gevangen, nu uit vier gebieden in totaal 20 exemplaren), *Euphyia unangulata*, *Craniophora ligustri*, *Chrysodeixis chalcites* en *Melanthia procellata*.

Van de trekvlinders en zwervers vonden we als bijzonderheden: *Agrotis ipsilon* (veel), *Macroglossum stellatarum* (zo'n 20 stuks), *Nomophila noctuella* (veel), *Papilio machaon*, *Palpita unionalis*, *Helicoverpa armigera*, *Orthonama obstipata*, *Spodoptera exigua*,

Rhodometra sacraria, *Peridroma saucia*, *Mythimna vitellina* en als grote bijzonderheid een flink aantal *Lithosia quadra*, die we ook al in het Friese weekend hadden, maar die helaas niet gevangen kon worden [ontsnapte uit de vlinderval van Henk ten Holt, RdV]. Alle exemplaren stammen uit juni, behalve één op 7 augustus.

Ook hebben we nog in Zeeland gevangen bij Anton Baaijens in Oost Souburg. Daar werden nog *Lithophane leautieri*, *Aporophyla australis*, *Helicoverpa armigera* en *Spodoptera exigua* gevangen.

De voorzitter sluit de bijeenkomst om 15.00 uur.

Vroegtijdig, maar het was toch een zeer vruchtbare dag met vele interessante bijdragen.

Mutaties

Er zijn twee nieuwe leden ingeschreven: J. Voogd (Utrecht) en E.L. Jansen (Purmerend), waardoor het ledental op 105 komt!

AANVULLING VERSLAG EXCURSIE DE PEEL 1999

Jaap Zwier.

De secties Snellen en Ter Haar organiseerden in 1999 een excursie naar de Peel. Hiervan werd een lijst van waargenomen dieren gepubliceerd in Franje nr. 5, 15 februari 2000. Joop Kuchlein gaf daarna nog de de volgende aanvulling op deze lijst.

Grote Peel, 26 juni 2000: *Coleophora palliatella* (Zincken), *C. ibipennella* Zeller, *Sophronia semicostella* (Hübner), *Aethes cnicana* (Westwood); Mariapeel, 25 juni 2000: *Glyphoteles leucacrinella* Zeller.

Bij *G. leucacrinella* merkt hij op dat dit beest niet zo algemeen is. De meeste waarnemingen worden in Limburg en Brabant gedaan. In de rest van het land is dit dier niet waargenomen met uitzondering van een vangst op Vlieland.

CORRIGENDA EN ADDENDA BIJ DE “GEANNOTEEERDE NAAMLIJST VAN DE NEDERLANDSE VLINDERS”

Rob de Vos & Joop Kuchlein

Inleiding

In de epiloog aan het einde van zijn “Catalogus van de Nederlandse Macrolepidoptera” beklagt Lempke (1970) zich over de onvermijdelijkheid van het optreden van foutjes en merkt vervolgens op: “Ik maak me dan ook geen illusie dat deze laatste aflevering van de serie foutloos zal zijn”. Welnu, die illusie hadden wij bij het in druk verschijnen van de “Geannoteerde Naamlijst van de Nederlandse Vlinders” (Kuchlein & De Vos, 1999) evenmin. Zelfs viel de omvang van het aantal foutjes nogal mee en zeker, wanneer men beseft dat wij door een misverstand geen proefdruk onder ogen hebben gekregen.

In dit artikel worden in de eerste plaats storende fouten in de naamlijst gecorrigeerd en daarmee worden vooral bedoeld onjuist gespelde wetenschappelijke namen of soortcodes. In vrijwel alle gevallen gaat het daarbij om verkeerd ingetikte letters, dan wel letters te veel of te weinig, die ondanks herhaald corrigeren toch aan de aandacht zijn ontsnapt. Minder storende fouten zijn niet in dit artikel opgenomen. Met dit laatste worden fouten bedoeld, die betrekking hebben op ontbrekende onderstreping of vetdruk bij soortcodes of op versprongen paginering in de index. Voor ieder, die geïnteresseerd is in een uitgebreide corrigenda (dus inclusief de minder storende fouten), bestaat de mogelijkheid deze bij Rob de Vos aan te vragen (Zoölogisch Museum, Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam). Deze wordt u dan gratis toegezonden.

Vervolgens komen in dit artikel een aantal aanvullingen op de naamlijst aan de orde. Na de afsluiting van de naamlijst, in het voorjaar van 1999, zijn maar liefst zeven nieuwe soorten vlinders voor de Nederlandse fauna gepubliceerd, die daarin niet zijn opgenomen Deze worden in de addenda genoemd. Ter verduidelijking zijn de te corrigeren tekst en de correcties in dit artikel vetgedrukt.

CORRIGENDA

Pag. 21. MICROPTERIGIDAE, [2]: ...**Dutch list of Heath, 1975**..., de tekst **of Heath, 1975** schrappen.

Pag. 21. MICROPTERIGIDAE, [3]: ...**Dutch list Heath, 1975**..., de tekst **Heath, 1975** schrappen.

Pag. 22. Nr. 0021: **PSEUAUR**, moet worden **PSEUAURI**.

Pag. 31. Nr. 0162: **NEMAVARIA**, moet worden **NEMAVARI**.

Pag. 39. Nr. 0243: **EUSPAURA**, moet worden **EUSPAURO**.

Pag. 44. Nr. 0330: **PARAALBE**, moet worden **PARAALBA**.

Pag. 53. Nr. 0449: **TUBIJOSE**, moet worden **TUBUJOSE**.

Pag. 66. Nr. 0646: **ochreaceella**, moet worden **ochraceella**.

Pag. 70. Nr. 0683: **ARIZBRIZ**, moet worden **ARISBRIZ**.

Pag. 70. **Chrysoestia**, moet worden **Chrysoesthia**. Deze misspelling van Hübner's naam was overgenomen uit Karsholt & Razowski (1996) en Karsholt & Stadel Nielsen (1998).

Pag. 71. Nr. 0703: **niphognata**, moet worden **niphognatha**.

Pag. 75. Nr. 0769: **GNORSTREL**, moet worden **GNORSTRE**.

Pag. 75. Na Nr. 777: *Scrobipalpa murinella* (Duponchel, 1843) wordt in Karsholt & Razowski (1996) abusievelijk voor Nederland opgegeven. Dat had op deze plaats kunnen worden gecorrigeerd.

Pag. 75. Nr. 0780: de auteur en het jaartal **Stainton, 1867** moeten tussen haakjes: (**Stainton, 1867**).

Pag. 84. Nr. 0850: **straminaea**, moet worden **straminea**.

Pag. 86. Nr. 0886: **COCHATR**, moet worden **COCHATRI**.

Pag. 90. Regel 3 van boven: **HOSHADUM**, moet worden **CHORADUM**.

Pag. 95. Regel 4 van onderen: **Acleris Hübner, 1825**, moet worden **Acalla Hübner, 1825**.

Pag. 98. Nr. 1112: **expallidana (Snellen, 1882)**, moet worden **expallidana sensu (Snellen, 1882)**.

Pag. 113. Regel 1 van boven: **Corcya**, moet worden **Corcyra**.

Pag. 113. Regel 15 van boven: **Hypsopyga**, moet worden **Hypsopygia**.

Pag. 118. Nr. 1319: **VITUBIVU**, moet worden **VITUBIVI**.

Pag. 151. Nr. 1591: *Sabra harpagula* (Esper, 1786) niet als “ ” kenmerken, maar als “*”. Deze soort is sinds 1976 niet meer in ons land waargenomen (Lempke, 1977). Dit is de eerste en tot nu toe laatste waarneming sinds 1888 (Lempke, 1960).

Pag. 161. Nr. 1702: Als aanvulling op synoniemen, **amata sensu auct., nec Linnaeus, 1758** en **amataria sensu auct., nec Linnaeus, 1761**.

Pag. 181. *Drymonia obliterata* (Esper, 1785) moet worden geschrapt als Nederlandse soort! Deze soort werd abusievelijk door Lempke (1976) en daarna ook door De Vos (1995) opgenomen in hun naamlijsten, maar er zijn geen Nederlandse gegevens over bekend. De soortnummers na nr. 1905 gewoon handhaven!

Pag. 225. Nr. 2323: **lutea**, moet worden **luteum**. De uitgang van Nr. 2324, lubricipeda, blijft ongewijzigd.

Pag. 235. Referentie van Flint, G.J., 1993: **Euphia**, moet worden **Euphyia**.

Pag. 279. In index: **ligustri 184 (1457) (Sphinx)** en **ligustri 133, 135 (1934) (Craniophora)**, paginering omwisselen.

Pag. 295. In index: **Sphinx 133, 135, 191, 213**, splitsen in **Sphinx 133, 135** en **sphinx 191, 213**.

ADDENDA

Pag. 42. Tussen PHYLLOCNISTINAE en Phyllocnistis toevoegen:

Cameraria Chapman, 1902

Nr. 0313a **CAMEOHRI** ohridella Deschka & Dimic, 1986 (zie Stigter et al., 2000).

Pag. 72. Tussen soortnr. 0723 en Parachronistis toevoegen:

Stenolechiodes Elsner, 1996

Nr. 0723a **STENPSEU** pseudogemmellus Elsner, 1996
gemma sensu auct. partim (zie Huisman & Koster, 2000).

Pag. 92. Tussen soortnr. 0978 en 0979 toevoegen:

Nr. 0978a **BACTSUED** * suedana Bengtsson, 1990 (zie Huisman & Koster, 1999).

Pag. 100. Na soortnr. 1134 toevoegen:

Thaumatotibia Zacher, 1915

THAULEUCA leucotreta (Meyrick, 1913) (zie Huisman & Koster, 2000).

Pag. 109. Vóór soortnr. 1216 toevoegen:

Nr. 1215a **AGDIADAC** * adactyla (Hübner, 1819) (zie Wolschrijn & Kuchlein, 2000).

Pag. 131. Na nr. 1450 toevoegen:

SATUSPIN ! [spini (Denis & Schiffermüller, 1775)].

Lempke (1965a) vermeldde ten onrechte een exemplaar van *Saturnia spini* (Denis & Schiffermüller, 1775) voor Nederland, maar hij corrigeerde deze fout nog in hetzelfde jaar (Lempke, 1965b).

Pag. 141. Na soortnr. 1514 toevoegen:

Cacyreus Butler, 1898

Nr. 1514a **CACYMARS** marshalli Butler, 1898 (zie Baaijens, 1999; De Vos, 2000).

Pag. 186. Na soortnr. 1957 toevoegen:

Dysgonia Hübner, 1823

Nr. 1957a **DYSGALGI** * algira (Linnaeus, 1767) (zie Van Rooijen, 2000).

Dankwoord

De correcties konden worden gecompleteerd dankzij de oplettendheid en medewerking van B. van As, Dr. W.N. Ellis, Ir. H. ten Holt, H.

van Oorschot en Drs. J.H.H. Zwier, waarvoor onze hartelijke dank.

Literatuur

- Baaijens, A., 1999. Opvallende waarnemingen in 1999. - *De Zeeuwse Prikkebeen* 7(4): 23-26.
- Huisman, K.J. & J.C. Koster, 1999. Nieuwe en interessante Microlepidoptera uit Nederland in het jaar 1996 (Lepidoptera). - *Entomologische Berichten, Amsterdam* 59: 77-95.
- Huisman, K.J. & J.C. Koster, 2000. Nieuwe en interessante Microlepidoptera uit Nederland, in hoofdzaak van de jaren 1997 en 1998 (Lepidoptera). - *Entomologische Berichten, Amsterdam* 60: 193-216.
- Karsholt, O. & J. Razowski (eds.), 1996. *The Lepidoptera of Europe. A Distributional Checklist*: 1-380. Apollo Books, Stenstrup.
- Karsholt, O. & P. Stadel Nielsen, 1998. *Revideret Katalog over de danske Sommerfugle*: 1-144. Entomologisk Forening, København & Lepidopterologisk Forening, Ølsted.
- Kuchlein, J.H. & R. de Vos, 1999. *Geannoteerde Naamlijst van de Nederlandse Vlinders*: 1-302. Backhuys Publishers, Leiden.
- Lempke, B.J., 1960. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera (zevende supplement). - *Tijdschrift voor Entomologie* 103: 145-215.
- Lempke, B.J., 1965a. *Saturnia spini* Schiff. in Nederland gevonden (Lep., Saturniidae). - *Entomologische Berichten, Amsterdam* 25: 139-140.
- Lempke, B.J., 1965b. Correctie: niet *Saturnia spini* Schiff., maar *Saturnia pyri* Schiff. - *Entomologische Berichten, Amsterdam* 25: 200.
- Lempke, B.J., 1970. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera (zestiende supplement). - *Tijdschrift voor Entomologie* 113: 125-252.
- Lempke, B.J., 1976. Naamlijst van de Nederlandse Lepidoptera. - *Bibliotheek van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging* 21: 1-100.
- Lempke, B.J., 1977. *Palaeodrepana harpagula* (Linnaeus) (Lep., Drepanidae). - *Entomologische Berichten, Amsterdam* 37: 110.
- Rooijen, W.J. van, 2000. *Dysgonia algira*, een nieuwe soort voor Nederland (Lepidoptera: Noctuidae). - *Entomologische Berichten, Amsterdam* 60: 147-148.
- Stigter, H., A. van Frankenhuyzen & L.G. Moraal, 2000. De paardenkastanjemineermot, *Cameraria ohridella*, een nieuwe bladmineerder voor Nederland (Lepidoptera). - *Entomologische Berichten, Amsterdam* 60: 159-163.
- Vos, R. de, 1995. Naam- en Codelijst van de Nederlandse Macro-nachtvlinders (Lepidoptera: Heterocera). - *Verslagen en Technische Gegevens, Instituut voor Systematiek en Populatiebiologie (Zoologisch Museum), Universiteit van Amsterdam* 64: 1-100.
- Vos, R. de, 2000. Trekvlinders in 1999 (zestigste jaarverslag) (Lepidoptera). - *Entomologische Berichten, Amsterdam* 60: 217-230.
- Wolschrijn, J.B. & J.H. Kuchlein, 2000. *Agdistis adactyla*, a new plume moth for The Netherlands (Lepidoptera: Pterophoridae). - *Entomologische Berichten, Amsterdam* 60: 185-188.

EXCURSIE NAAR DE SLANGENBURG 6-8 JULI 2001

Jaap Zwier

In het weekend van 6-8 juli 2001 organiseren de secties Snellen en Ter Haar een excursie in de Achterhoek. We logeren in de Ooymanshoeve die in een gebied gelegen is dat de Wrangle genoemd wordt en zullen vooral de volgende gebieden inventariseren: De Wrangle, De Slangenburg, De Zumpe en het Besselders bos.

De Wrangle

Onze kampeerboerderij bevindt zich in het natuurgebied De Wrangle. Dit is een langgerekte strook beboste rivierduinen ontstaan tijdens de laatste ijstijd. Veel is bebouwd en in cultuur gebracht maar hier en daar zijn nog mooie gebiedjes over. Wrangle betekent dassenburcht, maar dassen zijn er niet meer te vinden. Dicht in de buurt bevindt zich het café-restaurant Het Onland. Deze naam zegt al iets over het moerassige gebied dat hier vroeger was. De eerste Nederlandse hoogoven werd hier in 1689 gebouwd. Deze maakt gebruik van het ijzeroer dat zich ter plaatse in de grond bevindt.

De Slangenburg.

Het landgoed De Slangenburg is een 566 ha groot natuurgebied dat dateert uit de 17^e eeuw. Het kasteel in zijn huidige vorm werd gebouwd door baron Van Baer die ook het unieke dubbele trapeziumvormige lanenstelsel rondom het kasteel ontwierp. Het moet in die tijd een groene oase geweest zijn temidden van uitgestrekte heidegebieden. Gezien de dikke leemlagen die zich niet diep onder het maaiveld bevinden moeten deze hier en daar behoorlijk vochtig geweest zijn.

Het gehele gebied is ontgonnen. Alleen de bossen van de Slangenburg zijn gebleven, zij het dan dat ze geschikt gemaakt zijn voor houtproductie. Door ontwatering en door de sterke nadruk op de houtproductie heeft dit gebied veel van zijn natuurhistorische aantrekkelijkheid verloren.

In het tijdschrift De Levende Natuur van de vaders van de Nederlandse natuurbescherming E. Heimans en Jac. P. Thijssse staat in de jaargang 1902 een artikel waarin 63 soorten dagvlinders opgesomd worden die allemaal in de Slangenburg te zien waren. Thans zijn daar nog maar 22 soorten van over. Na dit wat droevige verhaal moet gezegd worden dat er nog veel moois aan nachtvinders te vinden is.

Het gebied is eigendom van het Staatsbosbeheer, dat druk bezig is de mogelijkheden te scheppen voor een grotere bio-diversiteit. Zo zal waarschijnlijk in 2001 een groot vernattingsproject op touw gezet worden. Er is mondelinge toestemming van de beheerder om het terrein te betreden en er is schriftelijke toestemming aangevraagd.

De Zumpe.

In het begin van 1900 kocht de afdeling Doetinchem van de KNNV een natuurgebied aan. Het is heel bijzonder dat een afdeling van deze vereniging een eigen natuurgebied heeft. Waarschijnlijk is dit moerasgebiedje een oude arm van het beekje de Slinge dat hier niet ver vandaan stroomt. Mijn woonplaats IJzevoorde (of Izevoorde in de taal van de streek) dankt zijn naam aan deze beek. "Ize" betekent snelstromend water en "voorde" betekent een doorwaadbare plaats.

De gronden rondom dit gebied zijn aangekocht door het Staatsbosbeheer en ook hier zal het milieu natter worden. Overleg met de boeren rondom dit gebied verloopt moeizaam, omdat ze terecht bang zijn dat hun akkers te lijden zullen hebben van de op handen zijnde plannen. Er is toestemming voor betreding.

Het Besselders bos.

In de ruilverkaveling Hengelo-Zelhem is een gebied van ongeveer 50 ha langs de Heidenhoekse Vloed aangewezen voor natuurontwikkeling. Er zijn poelen of kolken gegraven, de voedselrijke bovenlaag is verwijderd en er zijn veel bossen aangelegd. Voor oudere boeren in de directe omgeving is het een rare ontwikkeling want zij hebben eerst nog hard geploeterd om de heide te ontginnen en nu wordt er weer heide en bos van gemaakt.

Tot ieders verbazing kwam de natuur snel terug met allerlei zeldzame planten waarvan het teer guichelheil (*Anagallis tenella*) wel de meest bijzondere is. Een plantje dat ik alleen kende van de Tenellaplas in Oostvoorne.

Het komende jaar zal ik vooral daar op vlindervangst gaan. Wie weet welke verrassing moeder natuur nog meer in petto heeft. Het gebied gaat dit voorjaar van Domeinen over in handen van Staatsbosbeheer. Er is mondelinge toestemming voor betreding en er is schriftelijke toestemming aangevraagd.

Tijdens het weekend zal ik het een en ander vertellen en laten zien van de vlinders in het gebied. Ik hoop met deze beschrijvingen jullie een beetje enthousiast gemaakt te hebben om deel te nemen aan het weekend van 6-8 juli. Het ligt jammer genoeg in de vakantieperiode, maar alle andere weekends waren reeds bezet. **Geef je daarom zo snel mogelijk bij mij op.**

Mochten jullie meer informatie willen hebben neem dan contact met me op. Mijn telefoonnummer is 0314 326789 en mijn e-mail-adres jzwiers@wxs.nl

VOORJAARSBIJEENKOMST VAN DE SECTIE “TER HAAR”

De voorjaarsbijeenkomst wordt gehouden op
zaterdag 24 maart 2001

om 11.00 uur te Lexmond, in het “Verenigingsgebouw”, Kortenhoeveneweg 63, Lexmond. Tel: 0347-341933

- 10.30 Zaal open
- 11.00 Huishoudelijke mededelingen en ingekomen stukken
verslag 21 oktober 2000
Excursie in 2001
Rondvraag
- 11.45 Faunistische mededelingen
- 12.30 Lunchpauze
- 13.30 Faunistische mededelingen (vervolg)
- 15.30 *Thera variata* en *T. britannica* onderscheiden (door Rob de Vos)
- 16.00 Sluiting

Er is koffie (á f 2,25) aanwezig en u kunt ook frisdrank, broodjes en bijv. tosti's kopen bij de bar. Maar het staat natuurlijk iedereen vrij om een eigen lunch mee te nemen.

Eddie Vermandel is weer aanwezig om in de pauze zijn entomologische koopwaar aan te bieden. Tevoren kan ieder inlichtingen krijgen en/of bestellingen plaatsen. Tel: 0114-370378 of per email: vermandel@wxs.nl.

VOORJAARSBIJEENKOMST VAN DE SECTIE “SNELLEN”

De voorjaarsbijeenkomst wordt gehouden op
zaterdag 14 april 2001

om 11.00 uur te Lexmond, in het “Verenigingsgebouw”, Kortenhoeveneweg 63, Lexmond. Tel: 0347-341933

AGENDA

- 10.30 zaal open
- 11.00 Opening door de voorzitter, bestuursmededelingen, ingekomen stukken en excursie
- 11.45 Faunistische mededelingen.
- 15.45 Rondvraag.
- 16.00 Afsluiting.

De koffie is gratis. Broodjes, soep e.d. zijn tegen betaling verkrijgbaar.

Tijdens de middagpauze zal Eddy Vermandel entomologische instrumenten en hulpmiddelen ter verkoop tonen. Tevoren kan ieder inlichtingen krijgen en/of bestellingen plaatsen. Tel: 0114-370378 of per email: vermandel@wxs.nl.

BUSLIJNEN

Vanaf Rotterdam-Zuidplein: 154
Vanaf Utrecht CS: 111 en 154
Vertrek uit Lexmond: 111 en 154